

ב

עוד כתב הרמז"ס, חרמי כהנים כל זמן שהן בצית הצעלים, הרי הן הקדש לכל דבריהם.

וצגמ' תמורה [לב,ב] איתא, קרא למעילה אחת חרמים נמי אע"ג דקדשי קדשים כתיב זהו, צעי קרא לרצוייהו למעילה, וצרש"י שם ד"ה ומשני מדרבנן וכו', למעילה אחת לרבות חרמי כהנים למעילה, כל החרס הוי לה' דאי איתנהי מיינה פורתא מעל. ע"כ. ומבואר דיש מעילה בחרמים.

ויש לעיין איזה דין מעילה הוא של קדשי דדק הצית, או של קדושת הגוף. וצגמ' בכורות [לב,א] איתא, רצא אמר לא יגאל דחרמים לא לריך, דאיתנייהו היכא אי צי' צעלים הקדש נינהו, ורש"י שם צע"צ לא גרים לא יגאל, דא"כ האיד קאמר הקדש נינהו, והרי קדשי צד"ה נפדים, אלא גרם לא ימכר דחרמים לא לריך וכו', הקדש נינהו, והקדש אין הרשות ציד צעלים למוכרו לאחרים אלא לגזר נמסר, ומשמע מרש"י דהוא הקדש צד"ה, שכ' אלא לגזר נמסר.

ובתום' שם [לב,א] ד"ה רצא אמר וכו' כתב ור"ת מפרש דהקדש נינהו וכו', היינו אפי' נפדו דקדש קדשים משמע ליה קדושתם הגוף, עד צואו ליד כהן, עכ"ד. ומבואר בתום' דקדושת חרמים כקדשי הגוף, וגם המעילה היא מדין קדושת הגוף.

מביא נפק"מ בזה לדברי הנתיבות

ב. וי"ל דהנפ"מ בזה, לפמש"כ הנתיבות [בס"י כ"ח] והוא ע"פ דברי התום' ישנים זכריות [ג,א] שכתבו שם דמותר של קדשים יש מעילה אף שאינו שוה כלום, דמעילה בקדשי הגוף אינה כמו בצד"ה, דבקדשי צד"ה שהממון הוי של הקדש, המעילה מדין גזל, וצעי' דין ממון, ושיעור המעילה צוה פרוטה, משא"כ בקדשי הגוף המעילה מלד קדושה שבהם, ולא צעי' שווי ממוני, וגם צוהר יש מעילה. ולפ"ז לשי' רש"י שכת' ולגזר נמסר, והוא צד"ה, הוי ככל קדשי צד"ה, דמעילתן צפרוטה. משא"כ לתום' דגלי קרא דמעילה בחרמים הוי כקדושת הגוף, לא צעי' שיעור ממון למעילת חרמים, וצכל שהו מעל.

אמנם לשון רש"י שכ' דאי איתנהי מיינה פורתא מעל, לא אחי שפיר, דאם צעי' שוה פרוטה, הא לא הוי פורתא, דזה הוא שיעור המעילה בקדשי צד"ה.

ובם' שיערי יושר [שער ג' פ' כ"ג] כתב, דגם מעילה בקדשי הגוף, הוא משום ממון הקדש, ואינה כפרה, והציא ראיות לזה, ומה שיש מעילה צוהר, הוא על פי דברי רש"י זכריות [ג,א] שכת' דותר חזי לגזרה, שאם עלו לא ירדו, והיינו דבקדושת הגוף סגי מה שיש בזה איזה ענין ושווי לגזרה, משא"כ בקדשי צד"ה, לריך שיהא שוה דמים ממם, עכ"ד.

ואפשר דהנפ"מ צין רש"י לתום' היא, דלדברי התום' דחרמים הוי כקדשי הגוף, אינו יולא לחולין ע"י מעילה כמו קדשי הגוף, ולשי' רש"י דהוי כקדשי צד"ה, יולא לחולין ע"י מעילה, אמנם צמנח"ח כתב דחרמים אינם יולאים לחולין ע"י מעילה, ויצוה להלן, ע"כ.

מדקדק איזה קדושה הוי בחרמים ומבאר דין מעילה בקונם פרטי

ג. וגראה דצאמת לריך להצין הא דחרמים הוי קדשי צד"ה, או קדושת הגוף, דכל צד"ה הוי דבר שראוי להשתמש בו ללרכי צד"ה, או למכור ולהשתמש בדמיו, אבל חרס הא דינו להנתן לכהנים, ואין הגזר יכול להוציא הדבר לאורח הקדש, ולצטל מזה את הגחינה לכהנים, וצפרט אס נאמר דהוי החרס כזר ממון הכהנים משעה שהחריס, וכמ"ס צמנח"ח אהרן הג"ל.

והנה מצינו דין מעילה בקונם פרטי, וכתב צערי יושר שם וז"ל: עוד מצינו מעילה בהקדשות דאין קנין לגזרה, והוא קונמות למ"ד יש מעילה בקונמות וכו', וצע"כ עלינו לומר דגם צכה"ג נקרא רשות הגזרה צעלים לפרט זה, היינו אף דלא הקנה כלום להקדש, מ"מ ע"י שנתקדש החפץ בקדושה לשמים חשיב רשות הגזרה כצעלים על פרט זה, וכשנהנה הוא מחסר דבר מרשות הגזרה, וחייב לשלם הקרן מדין תשלומים כמו צשאר הקדשות. עכ"ד.

לו פדיון, צודאי אין יולא לחולין כמו קדשי מזבח, ושאר דברים שאין להם פדיון. עכ"ד וא"כ חרמים דאין בהם פדיון, לא ילאו לחולין צמעילה.

ובקרין אורה [נדרים לה,א] כתב גם כן על ספק הר"ן, דלכאורה צקונם כללי כיון דיש לו פדיון יולא לחולין ע"י מעילה, אצל צקונם פרטי, כיון דאין לו פדיון, אפשר דאינו יולא לחולין ע"י מעילה. ושם כתב דיש לומר דלענין פדיון לא אליס למיתפס פדיונו, ולחול קדושה על הפדיון, אצל ע"י מעילה אפשר שיולא לחולין. עכ"ד.

ובקובץ הערות [סי' נ"ד אות ב'] כתב גם כן לדחות דברי המנח"ח, כמ"ש הקרן אורה. וציאר זאת, דצקדוה"ג הא דאינו יולא לחולין ע"י פדיון, הוא משום דאלימא קדושתו כ"כ שאינו מתחלל ע"י פדיון, ה"נ אינו מתחלל ע"י מעילה, אצל צקונם פרטי מה שאין לו פדיון, אינו משום דאלימא קדושתו, רק הוא משום דלא אליס פדיונו למיתפס, והוא משום דקילא קדושתו, והטעם הזה שייך רק לענין פדיון שלריך שיהא דבר אחר, נתפס תחת ההקדש והוא כמ"ש הקרן אורה, אצל לענין מעילה לא שייך טעם זה, והציא שם מש"כ רש"י צכתוצות פ' אע"פ [נט,ב] הטעם שאין פדיון לקונם פרטי, שהרי אינו הקדש גמור לתפוס פדיונו שאינו אסור אלא על אדם אחד. עכ"ל. והוא משום דלא אליס למיתפס פדיונו, וכמ"ש הר"ן, כ"כ שם.

אבל יעו"י צרש"י שצעות [כב,א] ד"ה אין לה פדיון, שכת' וז"ל: להחירה לו שלא נאמר פדיון צאסורין עכ"ל. ולפי דברי רש"י אלו נראה שרק קונם כללי הוא הקדש, והמעילה היא מדין מעילה צהקדש, וכן פדיון, אצל קונם פרטי הוא רק דין איסור, וצאסורין ליכא פדיון, ולא משום דלא אליס למיתפס פדיונו. והוא כשי' התוס' צנדרים [לד,ב] דצקונם פרטי, הוא מעילה צכל שהוא, דאינו משום ממון הקדש, ע"כ.

ובתב עוד שם, דאף דגם צקונמות וקדוה"ג, הוא המעילה מדין ממון הקדש, צכ"ז שאני מצד"ה, דקדשי צד"ה עיקרם הוא הקנאת ממון להקדש, ומזה נוצע קדושת החפץ, משא"כ קדוה"ג וקונמות, הוא להיפך דהוא מתפס הקדושה צהדצרה, ומזה נוצע גם דין ממון דהקדש. ויעו"י צקובץ הערות סי' נ"ד, מש"כ שם צאות י"ג.

ועפ"ז יש לומר דגם חרמים הוא כמו קונמות, דאחר שהתפס דצרה שם חרם וקדושה, חל אח"כ דין ממון גצוה. וא"כ יש לומר דלדצרו דגם קדוה"ג דין מעילתן צפרוטה, אס כן גם צחרמים הוא שיעור המעילה צפרוטה וכמו שאיתא צגמ' שצעות [כב,א] וצתום' שם, יעו"י ש.

ובתום' נדרים [לד,ב] כתבו דמעילה צקונמות הוא צכל שהוא, ולא צעי פרוטה, הרי דאין המעילה משום ממון הקדש ממש, רק איסור דנדר, חל עליו דין מעילה והוא צכ"ש. ולדידיה אפשר דגם צחרמים לפי הג"ל, שיעור מעילה הוא צכל שהוא, וכלשון רש"י צתמורה [לב,ב] דאי איתנהי מיניה פורתא מעל, ומשמע דלא צעי פרוטה. ע"כ.

בד' המנח"ח במעילת חרמי בהנים ודברי האחרונים בזה

ד. וצמנחת חינוך [מצוה קכ"ז אות ט"ו] כתב, והנה צחרמי כהנים דמועלין צהם, צודאי יש צהן מועל אחר מועל, כיון דאין להם פדיון, כל זמן שהם צצית צעלים, וכל הדצרים הגאסרים צנדר מצטרפין, ואס נהגה מכולם שזה פרוטה מעל. עכ"ד.

ובאות י"ד כתב, דמה שנסתפק הר"ן צנדרים [לה,א], אי צקונמות לאחר שמעל, אי נתחלל הקונם ויהא רשאי ליהנות צו כמו הקדש, דלאחר מעילה ילא לחולין, ופשוט דהספק הוא צקונם כללי דיש לו פדיון, אצל צקונם פרטי דאין